

॥ १२ ॥ १३ ॥ १४ ॥ अप्राप्य ईहितमीप्सितं किंचिदपि न शक्यं न सुलभं ॥ १५ ॥ १६ ॥ अंतान्मरणात् भावगतः संपत्त्याप्तः द्विजोचितां द्विजैरभिमतं ॥ १७ ॥ १८ ॥ अचंडुः खं ॥ १९ ॥ अभिमानं मानातिशयं चितयन्
 शूरो वीरः कृतार्थश्च प्रताप्यारी न सहस्रशः ॥ अभिमन्युर्गतो वीरः पृतनाभिमुखो हतः ॥ १२ ॥ ब्रह्मचर्येण यान्कांश्चित्यज्ञया च श्रुतेन च ॥ इष्टैश्च क्रतुभिर्यातितां स्तेषु
 ओक्षयान्गतः ॥ १३ ॥ विद्वांसः कर्मभिः पुण्यैः स्वर्गमीहंति नित्यशः ॥ न तु स्वर्गादयं लोकः काम्यते स्वर्गवासिभिः ॥ १४ ॥ तस्मात्स्वर्गगतं पुत्रमर्जुनस्य हतरणे ॥
 न चेहानयितुं शक्यं किंचिदप्राप्य मीहितं ॥ १५ ॥ यां योगिनो ध्यानविविक्तदर्शनाः प्रयांतियां चोत्तमयज्विनो जनाः ॥ तपोभिरिद्वैरनुयांतियां तथातामक्षयां
 ते तनयोगतो गतिं ॥ १६ ॥ अंतात्पुनर्भाविगतो विराजते राजेव वीरोऽत्यमृतात्मरश्मिभिः ॥ तामैदवीमात्मतनुं द्विजोचितां गतो अभिमन्युर्न स शोकमर्हति ॥ १७ ॥
 एवं ज्ञात्वा स्थिरो भूत्वा जल्यरीर्ष्यैर्यमाप्नुहि ॥ जीवंत एव नः शोच्या न तु स्वर्गगतानघ ॥ १८ ॥ शोचतो हि महाराज अथ मे वा भिवर्धते ॥ तस्माच्छोकं परित्यज्य श्रे
 यसे प्रयते दुधः ॥ १९ ॥ प्रहर्षमभिमानं च सुखप्राप्तिं च चितयन् ॥ एतद्बुध्वा बुधाः शोकं न शोकः शोक उच्यते ॥ २० ॥ एवं विद्वन्समुत्तिष्ठ प्रयतो भवमाशुचः ॥
 श्रुतस्ते संभवो मृत्योस्तपांस्यनुपमानि च ॥ २१ ॥ सर्वभूतसमत्वं च चंचलाश्च विभूतयः ॥ संजयस्य तु तं पुत्रं मृतं संजीवितं पुनः ॥ २२ ॥ एवं विद्वन्महाराज माशु
 चः साधयाम्यहं ॥ एतावदुक्ता भगवांस्तत्रैवांतरधीयत ॥ २३ ॥ वागीशाने भगवति व्यासे व्यभ्रनभः प्रभे ॥ गते मतिमतां श्रेष्ठे समाश्वास्य युधिष्ठिरं ॥ २४ ॥
 पूर्वेपां पार्थिवेन्द्राणां महेंद्रप्रतिमौ जसां ॥ न्यायाधिगतवित्तानां तां श्रुत्वा यज्ञसंपदं ॥ २५ ॥ संपूज्य मनसा विद्वान्विशोको भूद्युधिष्ठिरः ॥ पुनश्चाचितयद्दीनः
 किंस्विद्वक्ष्ये धनं जयं ॥ २६ ॥ इति श्रीमहाभारते द्रोणपर्वणि अभिमन्युवधपर्वणि षोडशराजकीये एकसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७१ ॥ ॥ ७२ ॥ ॥ ७३ ॥
 समाप्तमभिमन्युवधपर्व ॥ अथ प्रतिज्ञापर्व ॥ संजय उवाच तस्मिन्नहनिनिर्वृत्ते घोरे प्राणभृतां क्षये ॥ आदित्येऽस्तंगते श्रीमान्संध्याकाल उपस्थि
 ते ॥ १ ॥ व्यपयातेषु वासाय सर्वेषु भरतर्षभ ॥ हत्वा संशप्तकव्रातां दिव्यैरस्त्रैः कपिध्वजः ॥ २ ॥ प्रायात्स्व शिविरं जिष्णुर्जैत्रमास्थाय तं रथं ॥ गच्छन्नेव च गोविंदं
 साश्रुकंठोभ्यभाषत ॥ ३ ॥ किं नु मे हृदयं त्रस्तं वाक्कसज्जतिकेशव ॥ स्यंदंति चाप्यनिष्ठानि गात्रं सीदति चाप्युत ॥ ४ ॥

भिलपन् शोकं न कुर्वतीति शेषः न शोकः शोक उच्यते किं त्वामैव शोक इत्यर्थः ॥ २० ॥ २१ ॥ संजयस्य पुत्रं उद्दिश्य चंचला विभूतयश्च श्रुता इति शेषानुषंगः ॥ २२ ॥ २३ ॥ २४ ॥ २५ ॥ २६ ॥ इति द्रोणपर्व
 णिटीकायां एकसप्ततितमोऽध्यायः ॥ ७१ ॥ ॥ ७२ ॥ तस्मिन्निति ॥ १ ॥ २ ॥ ३ ॥ ४ ॥